

Břeclavská konference v kontextu pracovních seminářů „Rekonstrukce a experiment v archeologii“

Richard Thér Společnost experimentální archeologie Hradec Králové

Ve dnech 2. – 3. 11. 2002 proběhl prozatím poslední ročník pravidelných setkání „Rekonstrukce a experiment v archeologii“. Organizátorem se tentokrát stalo Městské muzeum a galerie v Břeclavi. Setkání experimentálních archeologů a příznivců této metody se tak přesunulo na jih Moravy. Změna místa přinesla i změnu charakteru akce, která vybízí k zamyšlení.

Dřívější akce byly koncipovány spíše jako pracovní semináře, jejichž cílem byla výměna zkušeností mezi těmi, kteří praktikují experimentální archeologii a těmi, kteří prvků archeologického experimentu využívají při práci s dětmi (Tichý 2001, 2002). Setkání ukázala, že nejde o dva oddělené světy, ale o spojitý nádobý. Na jedné straně se experimentálně archeologické projekty (např. Villa Nova Uhřínov, Centrum experimentální archeologie Všestary) staly prostorem pro výuku a prezentaci výsledků archeologie, na druhé straně se ukázalo, že sdružení jejichž apriorním cílem je oddílová činnost (např. Mamuti, Altamira), mohou přinášet svůj díl nového poznání na poli experimentální archeologie. Výsledkem společných setkání bylo založení sekce experimentální archeologie při České archeologické společnosti pod předsednictvím R. Tichého, jejímž cílem je zastrešovat organizace, které ve své činnosti nějakým způsobem uplatňují experimentální archeologii.

Jako ideálním využitím potenciálu celého „experimentálně archeologického prostoru“ se ukázaly společné projekty, na kterých participují skupiny s (na první pohled) odlišnými cíly. Hmatatelným výsledkem pravidelných setkání je společná akce Společnosti experimentální archeologie, oddílu dětské experimentální archeologie Mamuti a keramického kroužku DDM Lito-myšl. Cílem akce bylo prověřit základní typy pravěkých pecí s ohledem na jejich možnou funkci keramických vypalovacích zařízení. Spojení archeologů a keramiků s bohatou zkušeností na poli výpalů v „přírodních podmínkách“ a s měřením teplot se stalo nutnou podmínkou pro zajištění výpovědní hodnoty výsledků. Výstupy akce budou publikovány v příštím REA. Jde o první vlaštovku, která ukázala možnosti a meze takových akcí a nabídla nové podněty pro akce další, které jak doufáme budou následovat.

Časem se na setkáních profiloval i další typ sdružení působícího na poli nejstarších dějin. Sdružení Experientia nevidí cíl své činnosti v rozšíření archeologického poznání, stejně jako dětské oddíly experimentální archeologie, ale navíc se programově ve svém případě přímo možnosti takového poznání zřídka. Reaguje tak jistě ne neoprávněně na situace, kdy se experimentální archeologii zaštiťují aktivity různé úrovně, jejichž cílem poznání rozhodně není.

Přes účast na prvním semináři „Rekonstrukce a experiment v archeologii“ v roce 1994 nenašli bližší vztah k pravidelným setkáním klasičtí experimentální archeologové v Čechách manželé Pleinerovi. Ochuzením posledních dvou ročníků byla také neúčast jedné z nejvýraznějších současných osobností české experimentální archeologie B. Dragouna.

Po pracovním semináři ve Spáleném Poříčí v roce 2001, který pořádal oddíl dětské experimentální archeologie Mamuti, se ujal organizace akce P. Dvořák. V Břeclavi dostala „Rekonstrukce a experiment v archeologii“ novou tvář. Spíše než pracovním seminářem se stala regulérní konferencí. Rozšířil se tématický okruh a zároveň okruh účastníků. Kromě Čech a Moravy, přijeli referující ze Slovenska, Rakouska, Maďarska a Polska. Rozvinutí širší diskuze však bránila jazyková bariéra. Většina příspěvků byla v češtině a zahraniční účastníci byli odkázáni na jednoho či dva překladatele, kterým chyběl přehled v problematice. Navázání a prohloubení kontaktů s odborníky ze zahraničí se ukazuje pro rozvoj tak specifického oboru jako je experimentální archeologie jako velice důležité a z tohoto pohledu byla mezinárodní účast nesporným pozitivem konference, i když nakonec nebyla tak silná, jak organizátoři předpokládali.

Díky velké tématické variabilitě příspěvků se v některých případech nepodařilo udržet tématickou jednotu bloků, což někdy narušilo rozvinutí diskuze. V diskuzi byla některá základní témata pojmenována (problematika stavebních rekonstrukcí, forma publikace archeologického experimentu, prezentace výsledků archeologie a experiment), ale chyběl prostor k jejich dostatečnému rozvinutí. Obsah konference může čtenář nejlépe posoudit prostudováním

toho čísla REA sestávajícího z příspěvků pronesených na konferenci.

Konferenci v Břeclavi se pravidelná setkání s tematikou experimentu a rekonstrukce v archeologii rozhodně nedala špatným směrem. Konference s mezinárodní účastí je pro sebereflexi etablovaného se oboru nutná. Původní forma akce – pracovní seminář by ovšem neměla upadnout v zapomnění. Do budoucna by oba typy akcí mohly být spojeny (tématický pracovní seminář jako součást programu konference), nebo mohou existovat paralelně, pokud se však forma klasické konference do budoucna „uživí“.

Literatura

- Smetánka, 2000:* Archeologie a experiment, Dějiny a současnost 4. s. 2-5
- Tichý, R. 2001:* Rekonstrukce archeologických objektů a experiment v archeologii III, Rekonstrukce a experiment v archeologii 2, s. 138
- Tichý, R. 2002:* Rekonstrukce a experiment v archeologii IV, Rekonstrukce a experiment v archeologii 3, s. 143-144

Summary

The Břeclav Conference in the Context of Working Seminars 'Rekonstrukce a experiment v archeologii'

On the 2nd and 3rd of November 2002 the currently last of regular meetings 'Rekonstrukce a experiment v archeologii' took place. The earlier sessions were organised as working seminars. Their aim being to exchange experience between those who practise experimental archaeology and those who employ elements of archaeological experiment in their work with children. In Břeclav the meeting was given new expression. It became a regular conference more than a working seminar, both the range of topics and participants widened. Aside from those from Czechia there were participants from Slovakia, Austria, Hungary and Poland.

In the discussions some fundamental topics (building reconstructions, forms of publication of an archaeological experiment, presentation of the results of archaeological research and experiment) were addressed but, unfortunately, there was lack of space to develop them sufficiently. A conference with international presence is necessary for self reflection within a rising specialisation. The original form of working seminars shouldn't be forgotten. In future both types of meetings might be connected (a thematic seminar as a part of the conference) or exist side by side.

Die Konferenz in Břeclav im Kontext der Arbeitsseminare "Rekonstruktion und Experiment in der Archäologie"

In den Tagen 2.-3.11.2002 verlief der bisher letzte Jahrgang der regelmässigen Zusammentreffen "Rekonstruktion und Experiment in der Archäologie". Frühere Veranstaltungen waren eher wie Arbeitsseminare konzipiert, und zwar für den Erfahrungsaustausch zwischen archäologischen Experimentatoren und den Erziehern, die für ihre Arbeit mit Kindern auch den archäologischen experiment ausnutzen. In Břeclav bekam "Rekonstruktion und Experiment in der Archäologie" ein neues Gesicht. Eine wahrhaftige Wissenschaftskonferenz entstand. Der Themenumfang genauso wie der Teilnehmerkreis wurden breiter. Ausser Böhmen und Mähren sind auch aktive Teilnehmer aus der Slowakei, aus Österreich, Ungarn und Polen gekommen.

In der Diskussion wurden einige Grundthemen festgelegt (Probleme der Baurekonstruktionen, Veröffentlichungsform eines archäologischen Experimentes, Präsentation der archäologischen und experimentellen Ergebnisse), es fehlte jedoch Zeitraum zur genügenden Entwicklung solcher Fragen. Die Konferenz mit internationaler Teilnahme ist für die Selbstreflexion des sich etablierenden Faches dringend nötig. Die ursprüngliche Form – Arbeitsseminar – sollte jedoch nicht in Vergessenheit geraten. Zukünftig könnten beide Veranstaltungsformen entweder verbunden sein (thematischer Arbeitsseminar als ein Bestandteil des Konferenzprogramms), oder sie könnten nebeneinander existieren.